

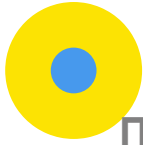

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Концепція та обґрунтування
необхідності суспільного
Маніфесту

«Орієнтири державної політики України: від стійкості громадян – до держави вдячності»

Передумови

Недовіра в суспільстві не дає змоги впроваджувати системні зміни, відбувається його розкол, але такий шлях в умовах чинної війни матиме в наслідку поразку. Історично в Україні громадянське суспільство завжди відіграло роль потужного каталізатора та провідника змін. У часи потрясінь відповідальні українці згуртовуються та об'єднуються, впливаючи як на національну політику, так і на партнерів на міжнародній арені.

Саме так починає свій шлях суспільний **Маніфест «Орієнтири державної політики України: від стійкості громадян – до Держави Вдячності»**.

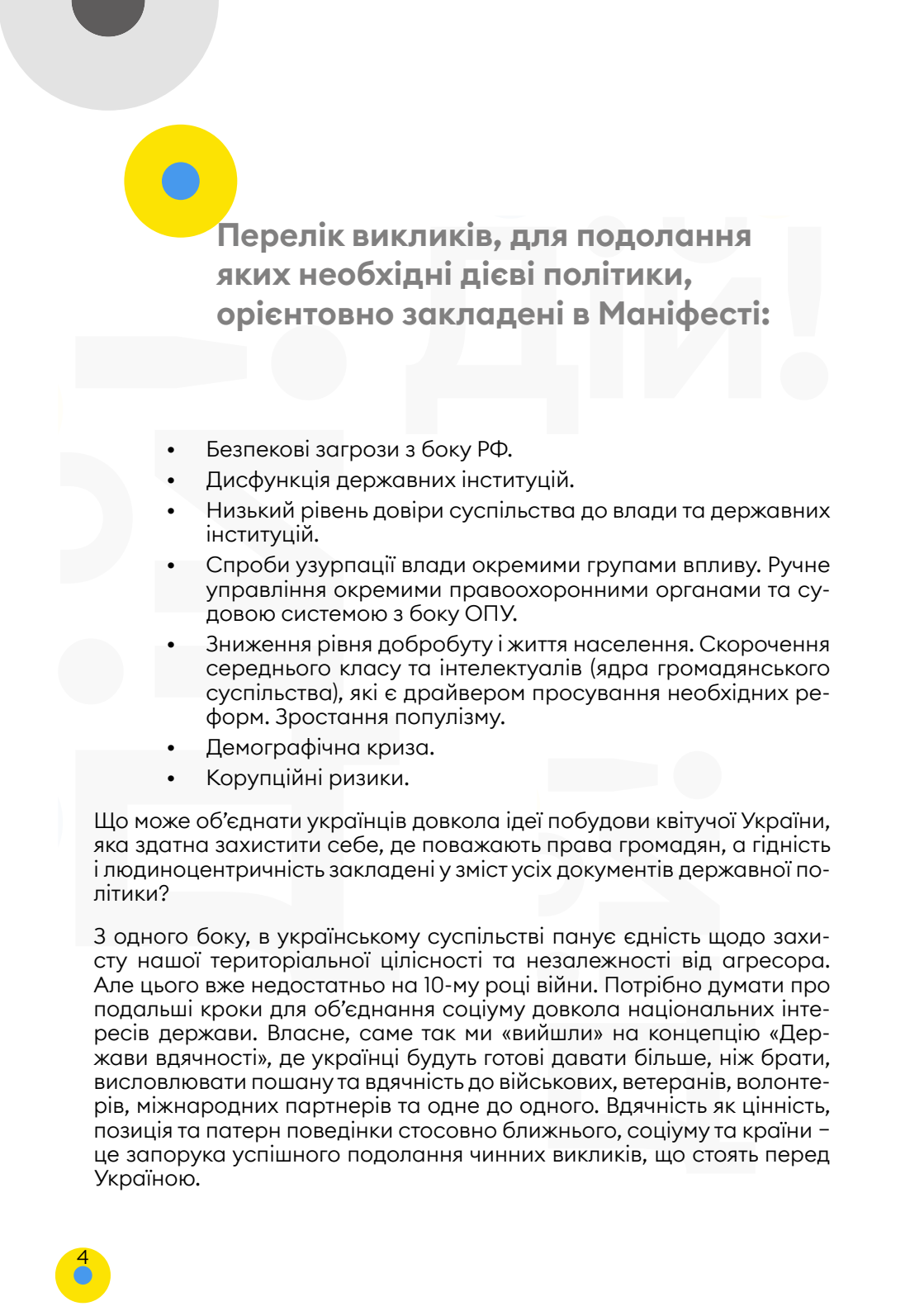
Розуміння потреби його створення є результатом численних поїздок команди ГО «АНТС» регіонами України та проведення форуму «Від стійкості громадян – до Держави Вдячності», що об'єднав стейкхолдерів різного рівня довкола ідеї формування сильної та незалежної держави на засадах шани та вдячності.

Моральним орієнтиром та натхненником ідеї є покійний Богдан Гаврилишин з його настановами та дороговказами стосовно побудови ефективного суспільства з огляду на вдячність, гідність та повагу. Ключовими в зазначеному контексті будуть дві його цитати:

«Суттєвих і помітних змін не сталося через те, що під час розпаду Радянського Союзу у нас був фантастичний шанс створити не лише незалежну державу, але й добру державу. Шансом цим ніхто не скористався».

«Давати – це набагато більше, ніж брати. З цією думкою я живу все життя».

Наразі Україна в епіцентрі екзистенційних викликів сучасності, які постали у формі тривалого історичного геноциду українського народу Російською імперією, Радянським Союзом і тепер – Російською Федерацією, і які матимуть вплив на подальшу долю не лише українства, а й демократії у всьому світі. За таких умов українське **суспільство має бути максимально згуртованим** та готовим до будь-яких сценаріїв розвитку подій.

Перелік викликів, для подолання яких необхідні дієві політики, орієнтовно закладені в Маніфесті:

- Безпекові загрози з боку РФ.
- Дисфункція державних інституцій.
- Низький рівень довіри суспільства до влади та державних інституцій.
- Спроби узурпації влади окремими групами впливу. Ручне управління окремими правоохоронними органами та судовою системою з боку ОПУ.
- Зниження рівня добробуту і життя населення. Скорочення середнього класу та інтелектуалів (ядра громадянського суспільства), які є драйвером просування необхідних реформ. Зростання популізму.
- Демографічна криза.
- Корупційні ризики.

Що може об'єднати українців довкола ідеї побудови квітучої України, яка здатна захистити себе, де поважають права громадян, а гідність і людиноцентричність закладені у зміст усіх документів державної політики?

З одного боку, в українському суспільстві панує єдність щодо захисту нашої територіальної цілісності та незалежності від агресора. Але цього вже недостатньо на 10-му році війни. Потрібно думати про подальші кроки для об'єднання соціуму довкола національних інтересів держави. Власне, саме так ми «вийшли» на концепцію «Держави вдячності», де українці будуть готові давати більше, ніж брати, висловлювати пошану та вдячність до військових, ветеранів, волонтерів, міжнародних партнерів та одне до одного. Вдячність як цінність, позиція та патерн поведінки стосовно ближнього, соціуму та країни – це запорука успішного подолання чинних викликів, що стоять перед Україною.

Без вдячності до ветеранів та військових ми не зможемо забезпечити належний рівень мобілізації для захисту територіальної цілісності та незалежності України. Без вдячності до «державників» ми не зможемо просувати складні, зокрема євроінтеграційні, критично важливі реформи для успішного розвитку України. Презумпція вдячності може забезпечити належний рівень довіри в суспільстві, включно з довірою до державних інституцій, державних службовців, політиків, співгромадян. Між різними членами суспільства має бути довіра та прийняття. Між тими, хто виїхав, і тими, хто лишився або повернувся; тими, хто воював, і тими, хто забезпечував тил; ветеранами та їх родинами, вимушено переміщеними українцями, людьми з інвалідністю.

Водночас рівень толерантності у владі та суспільстві до антиукраїнських поглядів і корупції має знижуватися задля самоочищення від деструктивних елементів.

Розроблення та втілення суспільної Програми державної політики України «Від стійкості громадян – до Держави Вдячності» потребує широкої підтримки суспільства. Саме тому Маніфест, у який будуть закладені основні орієнтири для цієї програми, зберігатиме максимальну гнучкість із можливістю врахування рекомендацій стейкхолдерів, які репрезентують громадянське суспільство України. ГО «АНТС» готова у разі потреби виступити своєрідною платформою (Секретаріатом) для написання такого документа, але в жодному разі не брати на себе одноосібне лідерство. Зазначений документ має стати суспільним надбанням, адже це єдиний спосіб формування й імплементації таких підходів і пропозицій, яким довірятиме суспільство.

Попри значну гнучкість, документ має містити стійкий фундамент задля залучення нових партнерів, що врешті буде ціннісною основою для підготовки всіх пропозицій. Йдеться про такі принципи, як гідність, пошана, чесність, взаємна підтримка, стійкість інституцій, верховенство права, престиж військової та державної служби.

Редакційна колегія забезпечуватиме баланс пропозицій різних стейкхолдерів та дотримання базових вищезазначених принципів. Для цього шляхом консенсусу залучатимуться провідні інтелектуали країни, міжнародні партнери, лідери громадського сектору (зокрема представники ветеранських спільнот) та місцевого самоврядування, щоб збалансовано врахувати потреби жителів України на шляху до побудови стійкої Держави Вдячності. У перспективі такий документ може стати новим суспільним договором для українців.

Нижче наводимо **попереднє бачення мети, структури та цілей документа**, що може зазнати змін у результаті співпраці між усіма зацікавленими.

Мета

Розвинути цілісну візію держави, яка дасть змогу об'єднати суспільство під час війни та у повоєнний період, а також забезпечить солідарне розуміння національних інтересів за допомогою формування почуття взаємної вдячності й довіри в суспільстві.

Як зазначав Богдан Гаврилишин, є чотири основні характеристики ефективної країни, які ми хочемо забезпечити в межах імплементації «Держави вдячності»:

1. Повна політична свобода;
2. Певний рівень економічного добробуту для всього населення – тобто там є багаті, але немає бідних;
3. Соціальна справедливість;
4. Симбіоз із біосферою, а не руйнація та засмічення навколишнього середовища.

Цілі:

- Знайти експертний консенсус щодо візії актуальних суспільних потреб та відповідних змін державних інституцій, без популістичного чи патерналістського підходу.
- Сформулювати положення Маніфесту на основі вже напрацьованих фахових документів, ідентифікувати сфери та напрями, що ще потребують такої роботи.
- Допомогти державі подолати кризу спроможності державних інституцій та задати суспільний орієнтир на основі реалістичних мети і цілей.
- Застосувати напрацьовані провідними й авторитетними експертами (інституціями) політики, що вже давно чекають на вікно можливостей для свого втілення.

Орієнтовна структура Маніфесту

«Орієнтири державної політики України: від стійкості громадян до Держави Вдячності»

(Нижче лише орієнтовний перелік орієнтирів, він буде змінюватись в процесі спільної роботи).

ВСТУП

СЕКТОРАЛЬНІ ПИТАННЯ:

1. Безпека та оборона

Зміцнення обороноздатності країни для гарантування безпеки громадян через:

- інтеграцію в євроатлантичні структури,
- реформи в оборонному секторі,
- застосування передових технологій ВПК в Україні,
- підтримку кадрового потенціалу збройних сил (справедлива мобілізація, приваблива контрактна служба тощо).

2. Демократичний розвиток та регіональна політика

- Шлях до ЄС та НАТО,
- Ефективні людиноцентричні державні інституції,
- Вільні та чесні вибори – воєнний і повоєнний період,
- Верховенство права,
- Підвищення ролі об'єднань ОМС, представників професійних спільнот, бізнесів у процесі ухвалення рішень та розподілі спільних ресурсів,
- Свобода слова та незалежність ЗМІ,
- Ефективне публічне адміністрування.

- I. Рішення ухвалюються на основі даних.
- II. Розроблення політик проходить необхідні цикли.

3. Економічний розвиток

- Підвищення рівня загального добробуту населення та формування впливового середнього класу у суспільстві,
- Мінімальна підтримка на рівні виживання / максимальна підтримка на рівні підприємництва,
- Підтримка створення ветеранських соціальних підприємств.
- Податкова реформа:
 - I. Податкова політика = справедливість. Зменшення корупції.
 - II. Вищі податки стимулюють контроль за їх використанням.
 - III. Розроблення і запровадження фіскальної філантропії (місцевість), заохочення податкової активності.

4. Соціальна політика держави

- Подолання демографічних викликів,
- Деінституціоналізація,
- Інклюзія, соціалізація,
- Система реабілітації фізичних та психологічних травм, психосоціальна підтримка,
- Соціальна справедливість,
- Соціальні послуги в громадах,
- Пенсійна реформа.

5. Здорова нація

- Подовження тривалості життя, підвищення його якості,
- Народжуваність перевищує смертність,
- Медичне страхування / доступ до програм відновлення здоров'я,
- Профілактика та реабілітація.

6. Ефективна освіта – шлях до зрілого суспільства

- Система освіти, що відповідає викликам сучасності,

- Освіта протягом усього життя,
- Патріотичне виховання молоді, шанування героїв, захисників та захисниць,
- Плекання еліт в Україні, інтелігенції як суспільного прошарку.

7. Культурна ідентичність та роль України і Українців у світі.

- Свобода = відповідальність,
- Питання суспільної культури співіснування, прийняття, довіри, толерантності через згуртованість, примирення, діалог, культуру медіації,
- Культура як фактор національної безпеки,
- Ідентичність «Я – українець/українка», гордість за державу, історію, героїв, ветеранів, деколонізація «своя, а не чужа держава»,
- Осмислення Держави вдячності через культурно-мистецькі заходи,
- Культурний діалог на міжнародному рівні, місце України у світі.

8. Довкілля

- Оцінка шкоди довкіллю від війни, вимога репарацій з агресора,
- Зелене відновлення,
- Європейська інтеграція, адаптація довкіллевого законодавства,
- Реформа держекоконтролю,
- Інтегроване поводження з відходами,
- Україна як стратегічний партнер у видобутку та перероблюванні критичних мінералів.

9. Україна на міжнародній арені

- Утвердження України як суб'єкта міжнародного права,
- Розвиток стратегічного партнерства з демократичними країнами,
- Інтеграція до Європейського Союзу,
- Україна має захист у межах міжнародної системи безпеки.

Очікувані досягнення

1. Втілення суспільної Програми державної політики України «Від стійкості громадян до Держави Вдячності» на основі заданих Маніфестом орієнтирів та відповідних політик, розроблених різними суспільними інституціями. Йдеться як про наявні політики, так і ті, що будуть розроблені з опорою на орієнтири, щодо яких є суспільний консенсус.
2. Суспільні зміни, втілені у визнанні ролі кожного/кожної, збільшенні довіри та мотивації членів суспільства, спільності дій та єдності на протипагу розбрату.

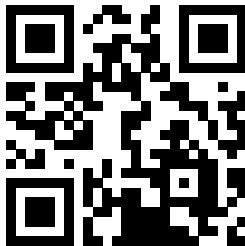

Алгоритм створення Маніфесту:

1. **Запрошення стейкхолдерів до редакційної колегії.** Організація спільної роботи над Маніфестом через онлайн-режим поправок, де будуть затверджені ціннісні рамки та попередня структура документа.
2. **Запуск публічної комунікаційної кампанії,** щоб залучити суспільство до процесу створення та підтримки Маніфесту.
3. **Презентація на публічному заході в Києві (у жовтні),** а також у регіонах, з подальшою роботою секторальних робочих груп для остаточної версії документа.
4. **Наступний етап:** адвокація впровадження пропозицій, планування та реалізація рекомендацій після завершення створення Маніфесту.

Ознайомитися з Маніфестом

Долучитися до його
наповнення можна через
Форму взаємодії

 @ANTSngo

 @ants.ngo

 ants.org.ua

 info@ants.org.ua

Концепція Маніфесту представлена Мережею захисту національних інтересів «АНТС» в рамках Програми сприяння громадській активності «Долучайся!», що фінансується Агентством США з міжнародного розвитку (USAID) та здійснюється Раств в Україні. Зміст концепції Маніфесту є винятковою відповідальністю Раств та його партнерів і не обов'язково відображає погляди USAID або уряду США.